

Drama na svatbě

Mt 22,1-14

Podobenství začíná ale skoro idylicky: „*S královstvím Božím je to tak, jako když jeden král vystrojil svatbu svému synu*“ (v. 2). Slyšíme tu o Božím království, tedy o veličině nadějně pro každého křesťana. Na Boží království se přece těšíme. Ztělesňuje pro nás souhrn všech nadějí, které od Pána Boha vnímáme. A i to přirovnání: Boží království - to je jako když jeden král vystrojí svatbu svému synu. Boží království jako svatba, jako radost a veselí, jako účast na hostině.

Hned vzápětí se ovšem ozývají poněkud rušivé momenty, které budou časem gradovat. Čteme: „*Král poslal služebníky, aby přivedli pozvané na svatbu, ale oni nechtěli jít*“ (v. 3). Přichází napětí, které vyústí ve velikou krizi. Nechtěli jít. Nepíše se proč? Neměli krále v oblibě? Je v tom politika? Každopádně je to velká urážka krále. Král ale učiní něco překvapivého. Pošle své služebníky s pozvánkou znovu. Normálně by asi stačilo, kdyby pozvaní odmítli. Takovou urážku by běžně král asi netoleroval. Tento král ovšem posílá své posly znovu, a to s tím, aby patřičně vylíčili, že se to vyplatí přijít: „*Řekněte pozvaným: Hle, hostinu jsem uchystal, býčci a krmný dobytek je poražen, všechno je připraveno; pojdte na svatbu!*“ (v. 4). Nevnučuje se král už příliš? Vypadá to skoro, jakoby se jich až doprošoval. Je to vůbec důstojno krále takhle přemlouvat ty, kdo nechtějí přijít, kdo pohrdají jeho pozváním? Z jedné strany to skutečně trochu ubírá z důstojnosti krále. Na druhé straně to svědčí o jeho vstřícnosti, trpělivosti a ochotě. Pokud Ježíš mluvil v podobenstvích, chtěl vždy nějak přiblížit jak je tomu mezi Bohem a člověkem. Proto v jednání krále smíme nahlížet i do toho, jak jedná Bůh. Přichází k člověku s velkým pozváním - aby měl člověk podíl na radosti, kterou dává a která je zde ztělesněna svatebním veselím. Vytrvalost a trpělivost, se kterou král zve své hosty nám může přiblížit, jak Pán Bůh vytrvale a trpělivě zve nás lidi k sobě, k víře, k lásce, k naději, k pokoji. My to někdy tvrdošíjně odmítáme. Nechceme přijít, nechceme pozvání přijmout. Ale Bůh to nevzdává, znovu a znovu zve k sobě.

V podobenství ovšem dochází je krizi. Pozvaní nadále odmítají. Jeden jde za obchodem, druhý na pole. Prostě cokoli je jim důležitější, než královo pozvání. Dojde ovšem k něčemu ještě dramatictějšímu: „*Ostatní chytili jeho služebníky, potupně je ztýrali a zabili je*“ (v. 6). Krize vrcholí. Tady už nejde o sympatie či antipatie vůči králi. Zde už jde o zločin. A zde má i králova velkorysost své meze. Vrazi (vzbouřenci?) jsou ztrestáni. Ptáme se možná proč Ježíš to své podobenství takto vygradoval, vlastně do extrému. Mohl to podobenství vést i mnohem mírněji se stejnými důrazy. Mohlo skončit u toho, že pozvaní hosté prostě krále ignorovali a ten se proto poohlédl po jiných hostech, kteří by o jeho pozvání stáli více. Proč to drama s vraždou a trestnou výpravou? Je to zřejmě třeba chápat ze situace, ve které Ježíš své podobenství vyslovil. Byla to situace dosti vypjatá. Ježíš totiž hovoří především na adresu židovských představitelů své doby, kteří jej ve své většině nejen odmítli jako Mesiáše, ale jsou čím dál více rozhodnutí jej umlčet silou, zlikvidovat ho. Toto podobenství bylo vysloveno krátce před Ježíšovým ukřižováním. Události rychle gradují a vyústí Ježíšovým zatčením, rychlým odsouzením a popravou. To je kontext tohoto podobenství a proto se asi méně díváme vyostřenosti podobenství, které Ježíš v této atmosféře vyslovil.

Vraťme se ale k našemu podobenství. Jak pokračuje? Původně pozvaní hosté se ukázali zcela nehodnými královského pozvání na svatbu. Nejen že pozváním pohrdli, ale dokonce se dopouští násilí. Po vyrovnání se s nimi čteme další králův rozkaz: „*Potom řekl svým služebníkům: `Svatba je připravena, ale pozvaní nebyli jí hodni; jděte tedy na rozcestí a koho najdete, pozvěte na svatbu`*“ (v. 8-9). Královské pozvání se nestahuje. Svatba se neruší, pozvání se vlastně ještě rozšiřuje. Je ale přesměrováno jinam: „*Jděte tedy na rozcestí a koho najdete, pozvěte na svatbu.*“ Vybraní hosté pozvání odmítli, někteří velmi tragicky. Otevírá se prostor pro původně nevybrané. Prostě „*koho najdete*“, koho potkáte, toho pozvěte. Pozvánka se rozšiřuje na „*kohokoli*“, kdo bude ochoten přijít.

Pokud bychom vyšli opět z té situace, do které Ježíš hovoří, pak zde můžeme myslet na rozšíření Božího pozvání ke spáse nejen na vyvolený židovský národ, ale dále také na všechny „*národy*“, „*gójím*“, pohany. Těmi pozvanými hosty byli nejprve Židé. Mnozí v Ježíše uvěřili a přijali jej, většina jej zamítla. Boží pozvání ovšem nebylo zrušeno. Bylo nabídnuto všem i za hranicemi etnického Izraele. Misie prvních křesťanů skutečně tímto směrem postupovala. Nejprve to začalo v Jeruzalémě, v Judeji, mezi Židy, pak se slovo Boží rozšířilo k Samařanům - kteří etnicky oscilovali mezi židy a pohany, náboženstvím byli Židům bližší, ale přesto s nimi nesrostli. A nakonec zejména misíí Pavlovou se evangelium šíří i do odlehlých krajín vyloženě pohanských. Kde byla synagoga, navštívil Pavel nejprve synagogu, aby Židům jako prvním mohl zvěstovat příchod Kristův. Židé většinou reagovali odmítavě až nepřátelsky. Pak se obracel k pohanům.

Něco z tohoto pohybu je naznačeno už v tomto podobenství. Podobný tón slyšíme ale z Ježíšových úst už dříve - když pohan, římský důstojník projevil velkou víru v něho: „*Amen, amen, pravím vám, tak velikou víru jsem v Izraeli nenalezl u nikoho. Pravím vám, že mnozí od východu i západu přijdou a budou stolovat s Abrahamem, Izákem a Jákobem v království nebeském, ale synové království budou vyvrženi ven*“

do tmy“ (Mt 8,10-11).

Boží pozvání se selháním vyvoleného židovského národa neruší. Naopak se rozšiřuje - na všechny lidi bez výjimky. Ať už jsou z jakéhokoli etnika. Židů či Řeků. A to je vlastně evangelium tohoto jinak dramatického až tragického podobenství. Bůh své pozvání neruší, naopak je rozšiřuje. „*Služebníci vyšli na cesty a shromáždili všechny, které našli, zlé i dobré; a svatební síň se naplnila stolovníky*“ (v. 10). Svatba se nakonec přece jen koná. A je velkolepá. Síň je zcela zaplněna stolovníky. Sešla se tu zvláštní a různorodá sestava. Zlí i dobří. Lidé počestní i kriminálníci, řekli bychom. Pozoruhodný obraz církve, kterou kdosi přízračně nazval „sociologickým nesmyslem“. Prostě seskupení lidí, které by se jinak nemohlo dát dohromady. Všechny stolovníky - tak různé - ovšem spojuje jedno: královo pozvání a svatba jeho syna. Církev tvoří lidé velmi různí. Je to společenství lidí všech národů i ras, společenského postavení či osobní minulosti. Také tyto spojuje jedno - že přijali Boží pozvání na svatbu jeho Syna, na svatbu Beránkovu, jak o ní čteme ve Zjevení sv. Jana. Jsou to lidé, kteří přijali Krista a uvěřili v jeho jméno, že jedině v něm je naděje a záchrana pro jejich život.

Vypadá to tedy tak, že vše se už narovnal a svatbu už nic nenaruší. A přece ještě jedno napětí přichází. Král prochází mezi stolovníky a vidí, že jeden z nich není oblečen na svatbu. „*Příteli, jak ses sem dostal, když nejsi oblečen na svatbu? On se nezmohl ani na slovo*“ (v. 12). Je proto ze svatby vykázán. Tento závěr nás možná překvapuje. Jakoby popírá to, co se stalo předtím. Původně pozvaní odmítli a tak je pozván „kdokoli“ je ochoten přijít. Proč tedy najednou takový formalismus ohledně oblečení. Což sám král nenařídil přivést kohokoli? Ano nařídil, ale nezrušil tím svatební pořádek. Může přijít skutečně kdokoli po tom zatouží, ale musí přijít pouze náležitě oblečen. Původní hosté pozváním pohrdli. Tento člověk vlastně králem i celým svatebním děním pohrdá také. Vzácné pozvání mu ani nestojí na to, aby se slušně oblékl. Král rozšiřuje své pozvání naprosto šokujícím způsobem, ale přesto stále platí svatební zvyklosti.

Na svatbu může vejít jen ten, kdo je náležitě oblečen, kdo ctí předepsaný „dress code“. Když opět myslíme na Boží království, pak i zde platí, že aby člověk do něj mohl vstoupit, potřebuje „nové šaty“. Nemůže tam vejít tak, jak je. Symbolicky je to vyjádřeno v knize Zjevení: „*Potom jsem viděl, hle, tak veliký zástup, že by ho nikdo nedokázal sečíst, ze všech ras, kmenů, národů a jazyků, jak stojí před trůnem a před tváří Beránkovou, oblečeni v bílé roucho, palmové ratolesti v rukou. A volali velikým hlasem: Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi.*“ (Zj 7,9-10). Je o nich pak řečeno, že „*vyprali svá roucha a vybělili je v krvi Beránkově*“ (7,14). Jen ten, kdo je oblečen do šatu víry, lásky a naděje v Pána Ježíše Krista, jen ten je připraven zúčastnit se královské svatby. Nový šat, svatební roucho, to nám může dát jenom Pán Ježíš. Jenom on nás očišťuje od hříchu a nečistoty a zve ke svému stolu ve svém království.

Co si odnést?

Bůh je štědrý král, který zve. To bychom měli slyšet z tohoto podobenství nejprve. Zve stále a zve všechny. Je to vytrvalé, trpělivé a skoro až marnotratné zvaní. Nedá se odradit tím, když pozvaní odmítají. V podobenství nejenže pozvání nezrušil, ale ještě je rozšířil. Také dnes se Boží pozvání k víře v Krista setkává s různými reakcemi lidí. Ale i když mnozí také dnes odmítají, Bůh nepřestává zvát. Zve další a další, aby měli účast na svatební radosti a veselí, aby měli podíl na jeho království. Touží po tom, aby se jeho hodovní síň naplnila stolovníky. Vše je připraveno. Jeho pozvání patří skutečně každému. Zlému i dobrému. Počestnému církevníkovi i protřelému kriminálníkovi. Mě i tobě. Každý může najít místo u svatební tabule. Přijmeme toto pozvání?

Poslové. Někdo musí doručit pozvánku. Je to důležitá i když někdy nevděčná role. Naše role jako křesťanů je ale vlastně rolí poslů. My sami, kteří jsme obdrželi a přijali pozvání na královskou svatbu, si ho nemáme nechat pro sebe, ale máme zvát další, aby se síň zaplnila stolovníky. Není na nás, zda pozvaní pozvánku přijmou nebo roztrhnou. Náš úkol je ji předat a dosvědčit, že ten, který zve, je dobrý a štědrý.

Neděle 22.2.2015 M. Žemlička